

Pact 2020: Een nieuw toekomstpact voor Vlaanderen

20 doelstellingen

19 januari 2009

Inhoud

Een nieuw toekomstpact voor Vlaanderen	5
Situering en krachtlijnen.....	5
Een competitieve en duurzame economie.....	8
1. Concurrentie- en innovatievermogen, ondernemerschap en internationalisering.....	8
2. Performant omgevingsbeleid	10
3. Duurzame economie	10
Meer mensen aan de slag, in meer werkbare jobs en in gemiddeld langere loopbanen .	12
4. Verhogen en valoriseren van het aanbod op de Vlaamse arbeidsmarkt	12
5. Kwalificatie- en competentiebeleid	13
6. Gemiddeld langere loopbanen	14
Levenskwaliteit van hoog niveau	15
7. Toekomstgerichte hulp- en zorgverlening	15
8. Sociale inclusie en maatschappelijke participatie	16
9. Gezonde en aangename leefomgeving	16
Een efficiënt en doeltreffend bestuur	18
10. Effectieve en efficiënte overheden	18
11. Beter beleid en regelgeving.....	18
12. Nutssectoren.....	19
13. Gezonde openbare financiën.....	19
14. Sociaal overleg en stakeholderschap	19
Concretisering, monitoring en evaluatie	21
20 doelstellingen	22
Meer welvaart en welzijn	22
1. Duurzame top-regio.....	22
2. Solidaire open regio.....	22

Een competitieve en duurzame economie	23
3. Internationalisering	23
4. Innovatie.....	23
5. Ondernemerschap.....	23
6. Logistiek en infrastructuur	24
7. Energie	24
8. Eco-efficiëntie	25
Meer mensen aan de slag, in meer werkbare jobs en in gemiddeld langere loopbanen .	26
9. Werkzaamheid	26
10. Werkbaarheid	26
11. Talent.....	26
Levenskwaliteit van hoog niveau	28
12. Zorg	28
13. Armoede	28
14. Milieu	28
15. Natuur	29
16. Mobiliteit.....	29
17. Gezondheidsbevordering	30
Een efficiënt en doeltreffend bestuur	31
18. Overheid	31
19. Maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid	31
20. Begroting.....	31

Een nieuw toekomstpact voor Vlaanderen

Situering en krachtlijnen

De Vlaamse regering en de Vlaamse sociale partners hebben het initiatief genomen om naast Vlaanderen in Actie een nieuw toekomstpact voor Vlaanderen af te sluiten met doelstellingen en acties naar 2020: het *Pact 2020*. Het Pact 2020 weerspiegelt de gezamenlijke langetermijnvisie, -strategie en -acties van de Vlaamse regering en de sociale partners.

Een langetermijnstrategie voor Vlaanderen is vandaag immers meer dan ooit noodzakelijk, gelet op de grote maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan.

In vergelijking met de brede buitenwereld is en blijft Vlaanderen een welvarende regio, maar Vlaanderen volgt niet het groeiritme van de kopgroep van EU-landen die een sterke economie combineren met een goed uitgebouwde verzorgingsstaat en een gezonde leefomgeving. Er zijn indicaties dat onze economische slagkracht achteruit gaat. Vlaanderen is op belangrijke groeimarkten te weinig aanwezig. Vlaanderen scoort in de middenmoot van innoverende regio's en verliest internationaal marktaandeel. Er zijn grote onevenwichten tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De bereikbaarheid, verkeersveiligheid, mobiliteit en ruimtelijke kwaliteit blijven zorgwekkend. Er blijven belangrijke milieuproblemen. De vraag naar zorg- en hulpverlening neemt sterk toe. Diverse vormen van armoede, sociale ongelijkheid en uitsluiting zijn aanwezig. Verdelvingsvraagstukken worden scherper door toenemende schaarste van diverse soorten kapitaal en grondstoffen: arbeidskrachten, kennis, geld, ruimte, materialen, energie, water.... Problemen verbonden aan grote maatschappelijke trends zoals globalisering, vergrijzing, en klimaatverandering worden groter en complexer. Het functioneren van de overheid en van andere actoren in de samenleving is aan vernieuwing toe.

De aard en omvang van de geschetste uitdagingen maken *dringend en doortastend handelen* noodzakelijk. Met het Pact 2020 willen de Vlaamse regering en de Vlaamse sociale partners een *maatschappelijke dynamiek pro actie en verandering* stimuleren, zodat Vlaanderen tegen 2020 tot de allerbeste Europese regio's op economisch, ecologisch, sociaal en maatschappelijk vlak behoort.

De drie kernwoorden van het *toekomstbeeld* voor Vlaanderen dat we voor ogen hebben zijn **welvaartscreatie**, **inclusie** en **duurzaamheid**:

- Een *grote welvaartscreatie* houdt in dat de Vlaamse economie uitstekend presteert en toekomstgericht wordt uitgebouwd, zodat ons concurrentievermogen structureel verbetert en een werkgelegenheid met volwaardige, kwalitatieve jobs blijvend wordt gegarandeerd. Welvaartscreatie vereist een hoge productiviteit en een hoge werkzaamheidsgraad, ondanks de vergrijzende Vlaamse bevolking, en wordt ondersteund door een groot innovatievermogen, een positieve ondernemerscultuur en een krachtig competentiebeleid. De Vlaamse industrie en marktdiensten concentreren zich in 2020 op kennisintensieve goederen en diensten met een hoge toegevoegde waarde. De ondernemingen hebben hun inbedding in het internationale economische weefsel verder uitgebouwd en daarmee de slagkracht van de gehele Vlaamse economie verhoogd. Een competitieve economie is immers noodzakelijk om bestaande behoeften en toekomstige uitdagingen aan te pakken, en de ontwikkeling van een zorgzame, open en duurzame samenleving mogelijk te maken.
- *Inclusie* betekent dat barrières voor maatschappelijke participatie, zoals armoede, sociale ongelijkheid en andere vormen van uitsluiting, bestreden worden. Welzijn en welvaart waaraan zoveel mogelijk mensen naar vermogen een bijdrage leveren en waarvan in beginsel iedere burger kan genieten, zijn belangrijk voor het menselijk geluk en de creativiteit en dynamiek in het economische, sociale en culturele leven. Daarom streven we tegen 2020 naar een inclusieve samenleving wat resulteert in een hoge mate van sociale bescherming, in gelijke kansen en een grote participatie in het onderwijs en evenredige participatie op de arbeidsmarkt, in een toegankelijk, sluitend en kwaliteitsvol aanbod inzake zorg- en dienstverlening, en in ruimte voor zelfontplooiing voor iedereen.
- *Duurzaamheid* betekent dat onze economie en samenleving zich ontwikkelen op een wijze die op langere termijn stand houdt. Dit vergt een kritische kijk op wat en hoe we vandaag produceren en consumeren, bouwen en wonen, ontspannen en verplaatsen. Tegen 2020 hebben we belangrijke stappen gezet naar een 'kringloop'-economie met een zo laag mogelijke grondstof-, energie-, materiaal- en ruimtegebruik en een zo beperkt mogelijke impact op milieu en natuur in Vlaanderen en de rest van de wereld.

Om dit toekomstbeeld te realiseren is een *strategie gericht op structurele verandering* noodzakelijk, waarbij alle maatschappelijk actoren een verantwoordelijkheid dragen. De strategie richt zich op vier *prioritaire thema's*:

1. een competitieve en duurzame economie;
2. meer mensen aan de slag, in meer werkbare jobs en in gemiddeld langere loopbanen;
3. levenskwaliteit van hoog niveau;

4. een efficiënt bestuur.

Binnen de tijdshorizon van het Pact 2020 zal de *rol van de diverse overheden in het Belgische staatsbestel* wellicht aan diepgaande veranderingen onderhevig zijn. Een federale overheid, die beter in staat is om de vergrijzingskost op te vangen, en versterkte regionale bevoegdheden zullen zonder twijfel de realisatie van dit Pact ten goede komen. Wanneer er ingrijpende bevoegdheids-overdrachten plaatsvinden, zullen we die zo optimaal mogelijk inschakelen ter implementatie van het Pact 2020.

Een competitieve en duurzame economie

Vlaanderen groeit tegen 2020 uit tot een toonaangevende, innovatiegedreven *kenniseconomie* met een sterk ondernemerschap en een *sterke internationale oriëntatie* die op *duurzame wijze* tot *welvaartscreatie* in staat is. De Vlaamse industrie en marktdiensten concentreren zich op *kennisintensieve goederen en diensten met een hoge toegevoegde waarde*. Ondanks onvermijdelijke aanpassingen aan de internationale economische dynamiek is het van belang dat we marktaandeel herwinnen. Het polyvalente karakter van het Vlaamse economische weefsel en de samenhang in de Vlaamse economische structuur worden behouden. De Vlaamse economie, kennis en werkgelegenheid worden sterk verankerd. De ondernemingen bouwen hun inbedding in het internationale economische weefsel verder uit – onder andere door samenwerking met of investeringen in buitenlandse ondernemingen - en verhogen daarmee de slagkracht van de gehele Vlaamse economie. Een performant omgevingsbeleid, met oog voor een zo laag mogelijk grondstof-, energie-, materiaal- en ruimtegebruik, ondersteunt dit ontwikkelingsproces

1. Concurrentie- en innovatievermogen, ondernemerschap en internationalisering

Door een competitief investering- en ondernemingsklimaat en door maximaal in te spelen op kansen ontstaan door globalisering, verbetert Vlaanderen zijn concurrentievermogen tegen 2020 structureel. De Vlaamse competitiviteit behoort tot de hoogste binnen de Europese Unie, en Vlaanderen blijft één van de meest aantrekkelijke regio's voor internationale investeringen en intellectueel top-talent. Daartoe worden alle wezenlijke concurrentienadelen ten opzichte van omliggende landen en regio's weggewerkt, en wordt geïnvesteerd in belangrijke hefbomen zoals talentontwikkeling, innovatie en internationalisering.

Vlaanderen stimuleert ondernemerschap en de doorgroei van bestaande en nieuwe bedrijven, en bouwt drempels tot ondernemerschap – zowel administratieve, financiële als culturele – af. Bijzondere aandacht gaat naar startende ondernemers en snelgroeiende ondernemingen (gazellen), zodat de kloof met de buurlanden en Europese gemiddelden snel kan gedicht worden. Vooral kleine en middelgrote ondernemingen worden aangezet tot meer samenwerking. We moedigen vrouwen, senioren en allochtonen extra aan om een ondernemerscarrière op te nemen of een bedrijf op te richten. Proactief en preventief bedrijfsbeleid verhoogt de continuïteit van het bedrijfsleven. Het onderwijs en de media ondersteunen ten volle een cultuuromslag pro duurzaam ondernemerschap.

Jongeren krijgen tijdens hun studieloopbaan meer mogelijkheden om economische activiteiten te leren ontplooiën.

Vlaanderen maakt werk van een *netwerkgebaseerd, horizontaal, en resultaatgericht innovatiebeleid*. Een *ambitieuw investeringsprogramma* voor de hele *kennisketen* wordt uitgewerkt, van onderwijs over onderzoek en ontwikkeling tot innovatie en ondernemerschap, om het innovatievermogen van de gehele economie wezenlijk te verbeteren. Vlaanderen wordt een draaischijf voor innovatiemedewerkers van internationale allure.

Bijzondere aandacht gaat uit naar open innovatie en de koppeling van het bedrijfsleven met de kennis- en onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen, vooral voor de kleine en middelgrote ondernemingen. Innovatie en kennis worden ook binnen niet-technologische innovaties gevaloriseerd: dienstenactiviteiten, social profitsectoren, nieuwe distributieconcepten en arbeidsorganisatorische innovaties.

Door *innovatieve aanbestedingen* in de markt te plaatsen worden duurzame oplossingen voor sociaaleconomische en maatschappelijke uitdagingen gestimuleerd.

De verruiming van het concept innovatie tot niet-technologische innovatie impliceert dat een adequaat steunbaar innovatietraject wordt uitgestippeld. Steeds meer ondernemingen slagen erin het aandeel van innovatieve producten in de omzet te vergroten.

Maatschappelijke evoluties zoals vergrijzing nopen in het bijzonder tot versterkte aandacht voor het innovatiegebeuren in de welzijns- en gezondheidssector, omdat deze aan maatschappelijk en sociaaleconomisch belang wint en in Vlaanderen de potentie heeft uit te groeien tot een speerpuntcluster van wereldformaat. Netwerking en kruisbestuiving tussen de overheid, de kennisinstellingen, de ondernemingen in profit en social profit en de zorgvragers zijn hiervoor primordiaal.

Bestaande en nieuwe *speerpuntclusters* van wereldklasse zoals in de ICT en gezondheidszorg, translationeel onderzoek, Smart Grids en logistiek, stimuleren ondernemingsinvesteringen met hoge toegevoegde waarde en verhogen het innovatiepotentieel van Vlaanderen. Speerpuntclusters, onder meer via competentiepolen, bieden innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen als zorg, duurzame energie, vergrijzing en mobiliteit. Ze vormen een belangrijke troef voor de internationalisering van de betrokken ondernemersactiviteiten, en voor het internationale imago van Vlaanderen als innovatieve vestigingsregio.

De *internationalisering van het Vlaamse bedrijfsleven*, in het bijzonder van kleine en middelgrote ondernemingen, *wordt versterkt*, zodat het marktaandeel van Vlaanderen in de buitenlandse handel herstelt en toeneemt. Dit komt ook tot uiting in de export naar nieuwe en snelgroeiende markten, in de internationalisering gerealiseerd door speerpuntclusters zoals logistiek en gezondheidszorg, en in meer buitenlandse investeringen en strategische allianties. We slagen erin Vlaanderen

uit te spelen als een unieke en aantrekkelijke vestigingsregio voor ondernemers, innovatieve investeringen en internationale ondernemingsprojecten. De aanwezigheid van speerpuntclusters is een belangrijke troef die bijdraagt tot het versneld bereiken van de Barcelonanorm. *Brussel* - hoofdstad van Europa en Vlaanderen en vestigingsplaats van heel wat internationale instellingen en hoofdkantoren van ondernemingen - wordt als een sterk merk uitgespeeld.

2. Performant omgevingsbeleid

Een vlotte en breed toegankelijke *mobilititeit* is tegen 2020 gegarandeerd, en Vlaanderen benut zijn *poorten* optimaal. Op het gebied van logistiek wordt onze strategische ligging en technologische kennis omgezet in duurzame logistiek. Ook in andere sectoren waar Vlaanderen over sterke troeven beschikt wordt een kennis- en marktpositie opgebouwd.

De noodzakelijke investeringen in de uitbouw en het onderhoud van de *fysieke infrastructuur* (transport-, informatie- en nutsinfrastructuur) worden tijdig gepland en uitgevoerd, zodat die infrastructuur gewenste maatschappelijke en technologische ontwikkelingen ondersteunt. Via regulering en marktordening wordt gezorgd voor de juiste prikkels om de infrastructuur optimaal te benutten. Via het bevorderen, bewaken en zo nodig afdwingen van *een goede werking van de goederen- en dienstenmarkten* streven we naar lage prijzen en een transparant en gediversifieerd aanbod geleverd door efficiënte en innovatieve ondernemingen.

We maken werk van *duurzame, creatieve steden*, zodat steden in Vlaanderen en Brussel in creatieve economische niches een voortrekkersrol vervullen. Stedelijke kernen worden aantrekkelijke woonkernen waar jongvolwassenen en jonge gezinnen met kinderen samenleven met ouderen, met een interessant cultureel, onderwijs-, verzorging-, mobiliteit-, winkel- en arbeidsaanbod, evenals betaalbare woningen.

Vlaanderen realiseert *een sluitend, kwalitatief hoogstaand subregionaal aanbodbeleid van economische ruimte*, zowel verweven als op bedrijventerreinen. Een actief verwevingsbeleid integreert brownfields die economisch nog inzetbaar zijn, en voorkomt veroudering van bedrijventerreinen. Er wordt ingezet op verweving en multifunctionaliteit, zowel in de stedelijke ruimte als op bedrijventerreinen. Een aangepast locatiebeleid stemt de locatie-eisen van de onderneming en de locatiemarkten van de plek op elkaar af, ondermeer gebaseerd op een operationele segmentatie- en mobiliteitseffectrapportage.

3. Duurzame economie

Duurzame ontwikkeling heeft in de zoektocht naar meer welvaart en welzijn een strategische meerwaarde. We maken tegen 2020 werk van een *'kringloop'-economie* met een zo laag mogelijk

grondstof-, energie-, materiaal- en ruimtegebruik en een zo beperkt mogelijke impact op milieu en natuur, in Vlaanderen en de rest van de wereld.

We zorgen in de energiesector voor een verdere diversificatie van het energieaanbod en een structurele verhoging van de productiecapaciteit met het oog op maximale bevoorradingszekerheid, met een groeiend aandeel hernieuwbare energie in het eindgebruik, en voor competitieve prijzen. De barrières voor de opkomst van decentrale energiebronnen worden weggewerkt. Er wordt geïnvesteerd in een versnelde modernisering van de distributienetten (kabels, transformatoren, elektronica) en in een aangepaste infrastructuur, om meer nationale en grensoverschrijdende transporten mogelijk te maken en meer decentrale elektriciteitsproductie met netkoppeling toe te laten. Daartoe wordt verzekerd dat de netbeheerders de juiste prikkels krijgen voor netwerkontwikkeling en –beheer. Vlaanderen stimuleert de introductie van slimme elektriciteitsmeters en de ontwikkeling van actieve en intelligente elektriciteitsnetten die vraag- en aanbodsturing mogelijk maken.

Ondernemingen kunnen een belangrijke en strategische rol spelen in de bevordering van duurzame ontwikkeling en de uitvoering van de hierop gerichte beleidsstrategieën. Maatschappelijk verantwoord Ondernemen is de invulling van deze rol. Het betekent dat ondernemingen een strategie uittekenen die de drie dimensies ‘maatschappij’, milieu en economie in hun geheel beschouwt en evenwichtig benadert. Stakeholdersoverleg en transparantie zijn hierbij kernwoorden.

Meer mensen aan de slag, in meer werkba- re jobs en in gemiddeld langere loopbanen

Ondernemingen vinden in 2020 voldoende en geschikte werknemers en meer en beter opgeleide mensen zijn aan de slag. Vraag en aanbod sluiten nauwer op elkaar aan. De werkzaamheid is voldoende hoog en levert een essentiële bijdrage tot de welvaartscreatie en de financiering van de sociale zekerheid. Dit vereist onder andere een loopbaanbeleid en een competentiebeleid. De werkbaarheid is in belangrijke mate gestegen en zorgt samen met een loopbaanbeleid en een kwalificatie- en competentiebeleid voor gemiddeld langere loopbanen.

4. Verhogen en valoriseren van het aanbod op de Vlaamse arbeidsmarkt

Het *aanwezige potentieel van de Vlaamse arbeidsmarkt wordt maximaal benut en verhoogd* door (a) werkzoekenden nog meer te ondersteunen, te responsabiliseren en te stimuleren in hun zoektocht naar werk; (b) de grote groep van niet-uitkeringsgerechtigde inactieven te stimuleren zich op de arbeidsmarkt begeven, en (c) het aanwezige potentieel bij ouderen, kortgeschoolden, allochtonen en personen met een arbeidshandicap maximaal aan te spreken. Voor personen die omwille van persoons- en/of maatschappijgebonden redenen, niet, niet meer of nog niet terecht kunnen in reguliere jobs, worden gepaste werkvormen voorzien.

Om gevat te kunnen inspelen op veranderende noden van de economie en de maatschappij zorgt Vlaanderen voor *meer vrijwillige interne en externe arbeidsmobiliteit*. De noodzakelijke maatregelen worden gebundeld in een actieplan, gericht op het wegwerken van barrières, het positief motiveren en het gericht opleiden en begeleiden van werknemers.

Het *faciliteren van de combinatie arbeid en privéleven* verhoogt de werkzaamheidsgraad en gaat vervoegde uitstroom van mannen en vrouwen tegen. Concreet wordt gezorgd voor meer en beter afgestemde kinderopvang. Daarnaast worden voldoende mogelijkheden gecreëerd om voor andere zorgtaken en huishoudelijke taken op professionele diensten een beroep te kunnen doen. Voor mannen en vrouwen worden tevens voldoende mogelijkheden voorzien om zelf zorg voor kinderen en ouderen op te nemen.

Vlaanderen zorgt voor een *diversiteitsbeleid* dat een essentieel onderdeel is van het personeelsbeleid in elke Vlaamse onderneming en organisatie. Daartoe ondersteunen, responsabiliseren en stimuleren we ondernemingen en organisaties. In het diversiteitsbeleid is er naast aandacht voor

vrouwen, ouderen en kortgeschoolden ook steeds voldoende oog voor personen van allochtone afkomst en personen met een arbeidshandicap.

Interregionale mobiliteit alsook *internationale mobiliteit* is één van de sporen om kwalitatief en kwantitatief te voorzien in de vraag naar arbeidskrachten. In samenwerking met de andere regio's in België en Europa voert Vlaanderen een op analyses gebaseerd beleid. Een doordacht en op noden gebaseerd arbeidsmigratiebeleid *wordt gerealiseerd*, met een globale, evenwichtige benadering van humanitaire, sociale en economische aspecten. Vlaanderen sluit samenwerkingsakkoorden met het land van herkomst en vermijdt verstoringen van de arbeidsmarkt en het zorgsysteem in het land van herkomst.

5. Kwalificatie- en competentiebeleid

Scholen, onderwijs- en vormingsinstellingen zijn tegen 2020 *krachtige leercentra*, ingebed in hun sociale en economische omgeving. Het zijn voorbeelden van inclusie en integrale talentontwikkeling die sterk inzetten op werkplekieren. Scholen houden de vinger aan de pols wat betreft maatschappelijke tendensen en blijven inzetten op onderwijsvernieuwing, zeker op vlak van competentiegericht onderwijs. De *lerarenopleiding* en het schoolmanagement zijn zo georganiseerd dat ze kunnen omgaan met belangrijke wijzigingen zoals heterogene groepen leerlingen, inclusief onderwijs, of veranderende technologieën en competenties.

Door onder meer de promotie van een beter geïnformeerde studiekeuze, een differentiatie van de schoolloopbaan- en studiebegeleiding, en door een aanpassing van de onderwijsorganisatie om de verkokering tegen te gaan, *daalt de ongekwalificeerde uitstroom* op het niveau van het secundaire onderwijs, en dat zowel bij jongens als meisjes. De schoolse vertraging en het watervaleffect dalen significant, en zijn niet langer toe te schrijven aan de socio-economische achtergrond van leerlingen. Het aantal jongeren in Vlaanderen met minstens een diploma secundair onderwijs stijgt aanzienlijk boven het EU-gemiddelde.

Alternerend leren en werken wordt uitgebouwd als een volwaardige opleidingsvorm. Stages en werkplekieren maken structureel deel uit van flexibele leerwegen, ook in het secundair onderwijs. Het *Hoger Beroepsonderwijs* wordt verder uitgebouwd en is onder andere door zijn praktijk- en arbeidsmarktgerichtheid niet enkel aantrekkelijk voor jongeren maar ook voor werkzoekenden en werknemers die zich willen heroriënteren en/of bijscholen. Op niveau van het *hogere onderwijs* stijgt de deelname, in het bijzonder van kinderen van niet-hooggeschoolde ouders, tot het niveau van de best presterende landen in de EU.

In de lijn van de Competentieagenda en onze ambitie om levenslang leren beter te faciliteren zorgen we ervoor dat elke werknemer zich permanent persoonlijk ontwikkelt en sterker wapent voor deelname aan de arbeidsmarkt. Elke werknemer heeft hiervoor recht op een *persoonlijk ontwikke-*

lingsplan en heeft de plicht tot permanente ontwikkeling. Dit kadert zo maximaal als mogelijk binnen het strategisch competentiebeleid dat op niveau van elke sector en/of onderneming wordt gevoerd, zonder voldoende breed maatschappelijk gedragen alsook intersectoraal inzetbare competenties uit het oog te verliezen.

De *erkenning van verworven competenties* wordt een effectief en krachtig arbeidsmarktinstrument. Ondermeer meer ervaringsbewijzen met slagkracht en een structurele en kostenefficiënte dienstverlening voor de ervaringsbewijzen dragen hiertoe bij.

Competentieontwikkeling is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle maatschappelijke actoren, met rechten en plichten voor eenieder. Om een breed draagvlak te creëren is de betrokkenheid en dialoog tussen de werknemer, de werkgever, de overheid en de vakbond noodzakelijk.

6. Gemiddeld langere loopbanen

Om de beoogde werkzaamheidsgraad te realiseren dient Vlaanderen te komen tot *gemiddeld langere loopbanen*. Het is dan ook noodzakelijk om het loopbaandenken centraal te stellen.

We zorgen door gerichte informatie en toegankelijke begeleiding er voor dat elke persoon op beroepsactieve leeftijd bewust bezig is met zijn of haar loopbaanontwikkeling. De loopbaanbegeleiding wordt verder ontwikkeld.

De ondernemingen bouwen een *loopbaan- en leeftijdsbewust personeelsbeleid* uit met aandacht voor competentieontwikkeling (o.a. via een sterkere uitbouw van werkpleklers), jobmobiliteit, jobaanpassingen, combinatie werk en privé, en de filosofie van landingsbanen.

De *transitionele arbeidsmarkt* krijgt verder vorm door het aanbod van mogelijkheden om de loopbaan tijdelijk te onderbreken, in functie van competentieontwikkeling of van specifieke noden op het vlak van het privéleven (de "work life balance"), dit om mensen gemiddeld langer aan het werk te houden. Vlotte herintredemogelijkheden na een tijdelijke uitstap uit de arbeidsmarkt zorgen er voor dat deze personen nadien hun loopbaan verder zetten.

Het *creëren van meer werkbaar werk* heeft een positieve invloed op de duur van de loopbanen. Daarom zorgen we ervoor dat sociale innovatie ingeburgerd is in de sectoren en bedrijven. Sociale innovatie omvat concepten en toepassingen m. b. t. de processen inzake arbeidsorganisatie en bedrijfsvoering. Doel is zowel de performantie als de kwaliteit ervan duurzaam te verhogen. Deze concepten en toepassingen vloeien voort uit de visie en missie van de organisatie en komen tot stand in overleg met (rechtstreeks) betrokkenen.

Levenskwaliteit van hoog niveau

Welzijn en welvaart waaraan zoveel mogelijk mensen naar vermogen een bijdrage leveren en waarvan in beginsel iedere burger kan genieten, zijn belangrijk voor de creativiteit en dynamiek in het economische, sociale en culturele leven. Een leefbare omgeving vergt 1/ een toekomstgericht zorgsysteem, 2/ een duurzame solidariteit, en 3/ een kwaliteitsvolle leefomgeving. Dit betekent een samenleving waarbij de leden betrokken zijn en waarbij segregatie en uitsluiting in al zijn vormen worden teruggedrongen.

7. Toekomstgerichte hulp- en zorgverlening

Vlaanderen voorziet een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan zorg- en hulpverlening, dat toereikend is in het licht van de wijzigende maatschappelijke behoeften en sociaaldemografische ontwikkelingen. Bij de organisatie van de hulp- en zorgverlening staan efficiëntie, effectiviteit en daardoor de kwaliteit vanuit het oogpunt van de gebruiker centraal. Er wordt maximaal ingezet op de introductie en diffusie van innovaties in de hulp- en zorgverlening, steeds met voldoende aandacht voor de gebruiker. Verder wordt aan de basisvoorwaarden gewerkt om het volledige hulp- en zorgcontinuüm van preventieve tot (waar nodig) curatieve zorg via gerichte trajecten zo optimaal mogelijk te laten verlopen.

De noden aan opvang, verzorging en begeleiding van de verschillende doelgroepen worden op een gepaste wijze proactief aangepakt. Bijzondere aandacht gaat naar de noden van zowel kinderen, jongeren en ouderen. De levenskwaliteit van ouderen wordt versterkt door thuiszorg substantieel uit te bouwen, waardoor mensen zo lang mogelijk autonoom kunnen functioneren. Er wordt werk gemaakt van de uitbreiding en diversificatie van kinderopvang, met een sluitend aanbod, zowel kwantitatief als kwalitatief, als resultaat. Jongeren, in het bijzonder aan de rand van de samenleving, worden meer ondersteund om zich te integreren in de samenleving.

Vlaanderen voert een actief preventiebeleid op verschillende beleidsdomeinen (gezondheid en welzijn, werk, milieu, verkeersveiligheid...). Op basis van een verfijnd en performant monitoring- en screeningsysteem van de verschillende risico's worden preventieve acties uitgewerkt. Die zijn enerzijds gericht op het sensibiliseren van de persoonlijke verantwoordelijkheid en zijn anderzijds van collectieve aard waarbij relevante omgevingsfactoren (infrastructuur, inspectie...) worden geoptimaliseerd. Ook op dit vlak moet Vlaanderen excelleren.

8. Sociale inclusie en maatschappelijke participatie

We leven in 2020 in een *solidaire, open en verdraagzame samenleving* waarbij mensen betrokken zijn op elkaar, bij maatschappelijke organisaties en bij de samenleving als geheel, met een brede kijk op de wereld rondom ons. Vlaanderen is tegen 2020 substantieel meer aanwezig in en gericht op de internationale gemeenschap. Deze toenemende internationale openheid uit zich in een groeiende ontwikkelingssamenwerking en meer intense internationale contacten. Vlaanderen beoogt op substantiële wijze zijn solidariteit met bevolkingen ver of nabij.

Vlaanderen benut maximaal zijn mogelijkheden om bij te dragen tot een hecht netwerk van sociale bescherming. Vlaanderen voert een ambitieus beleid gericht op het voorkomen en remediëren van armoede dat alle aspecten van uitsluiting en achterstelling aanpakt. Er komt een meer geïntegreerde aanpak van het armoedebestrijding in de verschillende beleidsdomeinen en een doeltreffende horizontale afstemming. In 2020 scoort Vlaanderen op het vlak van armoedebestrijding als beste van de EU-27.

Vlaanderen werkt zowel voor personen in armoede als voor personen met een arbeidshandicap een preventief beleid uit, met specifieke focus op het ontwikkelen van aangepaste trajectvormen van onderwijs/opleiding naar inschakeling in de arbeidsmarkt. Voorzieningen die deze doelgroepen kansen bieden op integratie in de arbeidsmarkt moeten voldoende mogelijkheden krijgen om de noodzakelijke, intensieve omkadering te realiseren. Aangepaste trajecten en ondersteuning worden uitgewerkt waarbij rekening wordt gehouden met mogelijke inactiviteitsvallen (sociale uitkeringen, kinderopvang, mobiliteit...). Indien de integratie in de arbeidsmarkt uiteindelijk niet lukt, worden deze personen blijvend ondersteund vanuit zorg en welzijn via specifieke werkvormen.

Vlaanderen ondersteunt en versterkt de *actieve participatie aan het verenigingsleven* in zijn brede betekenis alsook aan het vrijwilligerswerk. Zowel verenigingen worden ondersteund om op actieve wijze kansengroepen te betrekken in hun werking, als de kansengroepen om tot participatie te komen.

9. Gezonde en aangename leefomgeving

Vlaanderen zet grote stappen in de transitie naar een *duurzaam energiesysteem*, een *duurzaam materialenbeheer* en een *duurzame mobiliteit*. Het milieubeleid, in samenwerking met andere beleidsdomeinen, focust op belangrijke uitdagingen en risico's. Modulair bouwen en aangepaste woonvormen specifiek voor vergrijzing worden zowel in steden als op het platteland gestimuleerd. We maken werk van energiezuinige woningen en gebouwen, met de actieve betrokkenheid van de sector en via een graduele overgang in de tijd van stimulering naar verplichting. We zorgen voor een voortgezette modernisering van de gebouweninfrastructuur in het onderwijs en van publieke gebouwen.

In 2020 beschikt Vlaanderen over een *modern gebouwenpark*. Wonen en woningen worden benaderd vanuit de levenscyclus van potentiële bewoners en worden vanuit een meervoudig perspectief bekeken: architectuur, inplanting, oriëntatie, ruimtegebruik, energieprestaties, milieu-impact, mobiliteit, duurzaamheid, gezondheid, welzijn, veiligheid, comfort... Stedelijke kernen zijn aantrekkelijke woonkernen en een afspiegeling van de maatschappelijke diversiteit.

Vlaanderen neemt de nodige maatregelen om een *vlotte, veilige en breed toegankelijke mobiliteit* te garanderen. Voor het personenvervoer wordt het aanbod, de betaalbaarheid, de betrouwbaarheid, en de kwaliteit van het openbaar vervoer vanuit gebruikersoogpunt geoptimaliseerd. In het bijzonder in de Vlaamse steden wordt in 2020 een multimodale, duurzame bereikbaarheid gegarandeerd.

De overheid voert voor de activiteitenzones een gericht locatiebeleid voor het *woon-werkverkeer*. Dit houdt in dat bij de ontwikkeling van nieuwe (grootschalige) bedrijventerreinen of kantorenzones de bereikbaarheid via duurzame verplaatsingswijzen op voorhand wordt voorzien. Verder biedt men via gezamenlijke initiatieven (zoals bedrijfsvervoerplannen, telewerk...) alternatieven voor de wagen als woon-werktransportmiddel aan.

Voor het *goederenvervoer* wordt een *goede multimodale infrastructuur* verder uitgebouwd, en worden prijsinstrumenten ingezet zodat mobiliteitssturing naar tijd en plaats mogelijk wordt. In en rond de grote steden wordt een modern en performant mobiliteitsmanagement ontwikkeld. Vlaanderen volgt hiermee de breed gedragen Europese benadering.

Een efficiënt en doeltreffend bestuur

Efficiënte en effectieve overheden zijn van groot belang voor de creatie en het behoud van welvaart en welzijn in Vlaanderen. Snelle, ingrijpende veranderingen door trends als globalisering, liberalisering, demografische verschuivingen, migratie en klimaatverandering vergen bovendien een groot aanpassing- en reactievermogen van de samenleving. Daarom willen we tegen 2020 de werking van de overheden continu verbeteren en het leer- en aanpassingsvermogen van de overheid en alle andere actoren stimuleren.

De actieve en gestructureerde betrokkenheid van het middenveld op alle beleidsniveaus versterkt het draagvlak en verhoogt de efficiëntie van het overheidsbeleid. Het middenveld en de doelgroepen nemen daartoe ook zelf verantwoordelijkheid op.

10. Effectieve en efficiënte overheden

Vlaanderen ontwikkelt tegen 2020 een *performant apparaat op politiek en administratief niveau* dat toegankelijke en kwaliteitsvolle diensten aanbiedt. De Vlaamse overheid verhoogt de efficiëntie en effectiviteit van haar optreden tot het niveau van de best presterende landen en regio's met een vergelijkbaar welvaartsmodel, rekening houdend met de eigenheid van onze staatsstructuur. Per regeerperiode worden in overleg met de belangrijkste stakeholders, op alle betrokken niveaus, realistische doelstellingen opgesteld voor de te bekomen efficiëntiewinsten en beleidsresultaten, die in gedifferentieerde doelstellingen per beleidsdomein en beleidsniveau vertaald worden. De visievorming en samenhang in strategieontwikkeling en strategische beleidsvoering (binnen beleidsdomeinen en tussen beleidsvelden) worden versterkt, met het oog op langere termijnplanning, beleidsconsistentie, standvastigheid en een meer integraal beleid.

De aandacht voor de uitvoering van beleid en de kwaliteit van publieke diensten wordt verhoogd. Waar nodig zorgen we met behulp van nieuwe technologieën voor een betere dienstverlening op maat van de 'klant'. Het concept "uniek loket" is hierbij essentieel. Het lokale beleidsniveau wordt meer geïntegreerd aangestuurd, met verduidelijking van hun rol en takenpakket.

11. Beter beleid en regelgeving

Vlaanderen voert tegen 2020 een *ambitieuw programma uit voor betere regelgeving*, dat bureaucratie, belemmeringen, administratieve lasten en onnodig zware nalevingskosten van regelgeving vermijdt en wegneemt. We nemen maatregelen om de kwaliteit van nieuwe regelgeving en nieuwe beleidsbeslissingen substantieel te verhogen. We zorgen voor systematische evaluatie van het gevoerde beleid. Vlaanderen vergroot op proactieve en gemandateerde wijze zijn bijdrage aan de Europese beleidsvoorbereiding en besluitvorming, en bewaakt de omzetting ervan in intern recht. De transparantie en tijdige participatie van middenveld en doelgroepen aan de strategische plan-

ning en beleidsvoorbereiding wordt verzekerd, zodat het maatschappelijke draagvlak en de kwaliteit van het beleid worden versterkt. De informatie-, consultatie-, overleg-, communicatie- en verantwoordingspraktijk worden verbeterd, en nieuwe vormen van participatie en e-democratie worden ontwikkeld.

12. Nutssectoren

In nutssectoren zorgt Vlaanderen via regulering en marktordening voor een *optimale benutting van de infrastructuur*, voor *juiste prijzen*, voor een *kwaliteitsvolle dienstverlening* en voor de *realisatie van publieke belangen*, in het bijzonder van de universele dienstverlening en de openbare dienstverplichtingen (bescherming van de gebonden afnemers, leveringszekerheid, milieubescherming, veiligheid en gezondheid). Vlaanderen versterkt de positie van onafhankelijke regulatoren (elektriciteit, gas, water, transport...) die toezien op de marktwerking en de prijsvorming, de mededinging bevorderen, de toegang tot netwerken en netwerkinfrastructuur reguleren en publieke belangen bewaken.

13. Gezonde openbare financiën

De Vlaamse overheid blijft in het volgende decennium financieel gezond, en voert een *strikt begrotingsbeleid* dat mee de macro-economische stabiliteit garandeert, zodat doelstellingen op economisch en maatschappelijk vlak ook op langere termijn gevrijwaard blijven. De Vlaamse regering hanteert in de jaren tot 2020 een groeipad op de begroting dat ook op langere termijn kan aangehouden worden, zonder de schuldenvrije positie van de Vlaamse overheid in het gedrang te brengen. De Vlaamse overheid bewaakt billijkheid in de spreiding van inkomsten en uitgaven.

14. Sociaal overleg en stakeholderschap

De essentie van het gestructureerd sociaaleconomisch overleg tussen sociale partners is de *continue dialoog*. Het versterken van deze continue dialoog draagt bij tot afstemming en overeenstemming tussen sociale partners en tot een *breed en noodzakelijk draagvlak voor een doeltreffend sociaaleconomisch beleid*. De Vlaamse overheid biedt alle ruimte voor het sociaaleconomisch overleg, en de sociale partners investeren blijvend in hun onderlinge continue dialoog. Vanuit eenzelfde bekommernis voor een efficiënt sociaaleconomisch beleid wordt het gestructureerd overleg over het volledige sociaaleconomische spectrum tussen de Vlaamse sociale partners en de Vlaamse overheid in VESOC verder uitgediept.

De *actieve en gestructureerde betrokkenheid van het middenveld op alle beleidsniveaus* versterkt het draagvlak en verhoogt de efficiëntie van het overheidsbeleid. Het middenveld en de doelgroepen nemen daartoe ook zelf verantwoordelijkheid op. De mate waarin maatschappelijke

uitdagingen tijdig worden opgepikt en afdoende worden aangepakt, wordt immers niet enkel bepaald door het functioneren van de overheid, maar in belangrijke mate ook door andere maatschappelijke actoren: middenveld, organisaties, bedrijven, burgers, media... .

Het leer- en aanpassingsvermogen van de overheid en van alle andere maatschappelijke actoren wordt gestimuleerd, om op alle domeinen een veranderingsgerichte, flexibele houding aan te nemen en open te staan voor veranderingen, nieuwe ideeën en nieuwe realiteiten.

Concretisering, monitoring en evaluatie

De ondertekening van dit Pact 2020 door de Vlaamse regering en de Vlaamse sociale partners op 20 januari 2009 is geen eindpunt, maar integendeel een startpunt en ijkpunt voor gezamenlijke en wederzijdse initiatieven. In vele gevallen is immers niet zozeer het einddoel op zich van belang, maar wel de richting en - vooral - de maatschappelijke interactie- en leerprocessen in gang gezet om dit Pact in uitvoering te brengen.

De ondertekening gaat bijgevolg gepaard met een oproep van Vlaamse regering en sociale partners naar andere actoren in de samenleving [milieuorganisaties, kansengroepen, verenigingen van lokale besturen...] om samen de schouders te zetten onder dit toekomstproject. We willen een zo breed mogelijke waaier aan instanties en organisaties bij de concretisering en uitvoering betrekken.

Concreet wordt dit Pact in de loop van 2009 omgezet in een 'operationeel plan', waarin acties verder worden uitgewerkt en vertaald in mijlpalen en indicatoren, en waarin de verantwoordelijken en betrokkenen worden opgelijst. Dit moet iedere regeerperiode resulteren in taakstellingen voor de verschillende beleidsdomeinen. Vervolgens zal de Vlaamse regering voor iedere substantiële hervorming of beleidsinitiatief voorafgaandelijk een 'plan van aanpak' opstellen met duidelijke stappen in het proces, inclusief het maatschappelijk overleg en de publieke consultatie. Over de uitvoering van die plannen wordt systematisch gerapporteerd aan het Vlaams Parlement.

We zullen de globale uitvoering van dit Pact nauwgezet opvolgen via VESOC – het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité – en er jaarlijks publiek over rapporteren. Vlaamse regering en sociale partners engageren zich tevens om het pact periodiek te evalueren en te actualiseren op basis van de realisaties en nieuwe trends en ontwikkelingen.

20 doelstellingen

Meer welvaart en welzijn

1. Duurzame top-regio

Vlaanderen groeit uit tot een competitieve, polyvalente kenniseconomie die op een duurzame manier welvaart creëert. Het behoort in 2020 tot de top-5 van de kennisintensieve regio's op het vlak van geproduceerde en verdiende welvaart. Het Vlaamse Gewest blijft in 2020 bij de top 5 van de kennisintensieve regio's op het gebied van investeringen.

2. Solidaire open regio

In 2020 is Vlaanderen een solidaire, open en verdraagzame samenleving waarin het sociaal kapitaal minstens op het niveau ligt van de top 5 van Europese landen. Dit blijkt uit een actieve participatie aan het verenigingsleven en vrijwilligerswerk. Alle inwoners van Vlaanderen kunnen worden bereikt door een vereniging, een buurtwerking, een vrijwilligersorganisatie of door samenlevingsopbouw. De Vlamingen hebben intense sociale contacten, meer vertrouwen in de medemens en de samenleving. Discriminatie is uitgebannen, de evenredige arbeidsdeelname is verzekerd en de deelname van alle kansengroepen aan de andere domeinen van de maatschappij is proportioneel tot hun aandeel in de bevolking.

Tegen 2020 is de huidige bijdrage van Vlaanderen inzake ontwikkelingssamenwerking verdubbeld. Samen met alle gedecentraliseerde besturen bedraagt de bijdrage van Vlaanderen minstens 7% van de officiële Belgische ontwikkelingshulp.

Een competitieve en duurzame economie

3. Internationalisering

Vlaanderen herwint tegen 2020 zijn in de afgelopen tien jaar verloren aandeel in de wereld-exportmarkt en exploreert in veel sterkere mate dan vandaag onbenut potentieel op het vlak van internationalisatie (zowel in goederen als in diensten). Het aantal buitenlandse directe investeringen in het Vlaamse Gewest neemt toe, evenals het ermee gepaard gaande investeringsbedrag. Tegen 2020 neemt het aantal exporterende bedrijven toe, het aantal exporterende kmo's verdubbelt (tegenover 2007). Het aandeel van de totale Vlaamse uitvoer naar snelgroeiende markten groeit tot 10%.

4. Innovatie

Vanuit een oogpunt van economische en maatschappelijke valorisatie besteedt Vlaanderen tegen 2014 3% van zijn BBP aan O&O. Het aandeel groeit verder na 2014. Dit uit zich in een verdubbeling (vanaf 2007) van de omzet uit nieuwe of verbeterde producten en diensten, een hogere vertegenwoordiging van de speerpunt domeinen, zoals ICT en gezondheidszorg, logistiek en slim elektriciteitsnetwerk en een hoger aandeel werkenden in kennisintensieve sectoren tot op een gelijk niveau als de Europese topregio's. Ook het aantal patentaanvragen stijgt jaar op jaar. Innovatie wordt meer en beter verspreid over alle sectoren, bedrijfstypes en maatschappelijke geledingen, mede met het oog op het bevorderen van duurzame ontwikkeling. De overheidssteun voor eco-innovatie staat tegen 2020 op het niveau van de top 5 van de Europese regio's.

5. Ondernemerschap

Tegen 2020 kent Vlaanderen een sterke ondernemerscultuur, stijgt het ondernemerschap en de waardering ervoor alsook het aantal ondernemingen in het Vlaamse Gewest aanzienlijk zodat we even goed scoren als de top 5 van de Europese regio's. Jonge starters worden aangemoedigd zodat de oprichtingsratio stijgt. Het ondernemerschap bij vrouwen, allochtonen en ouderen neemt toe tot een niveau dat evenredig is met hun aanwezigheid in de maatschappij. Er is meer doorgroei van bestaande ondernemingen.

In Vlaanderen zullen er belangrijke planningsinspanningen moeten gebeuren om de lange termijnvraag naar bedrijventerreinen te kunnen invullen. De ruimte die hiervoor nodig is, zal wetenschappelijk bepaald worden in het kader van het RSV-2020. Een economisch active-

ringsbeleid en de filosofie van de ijzeren voorraad dienen tegen 2020 het aantal effectief bruikbare bedrijventerreinen te verhogen tot minimaal 95% van het totaal aantal bestemde bedrijventerreinen.

In 2020 heeft Vlaanderen een performante landbouw die de vergelijking kan doorstaan met de Europese landbouweconomische topregio's. Tegen 2020 zal in Vlaanderen het landbouwareaal uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen juridisch verankerd zijn met het oog op rechtszekerheid inzake exploitatie.

6. Logistiek en infrastructuur

De economische poorten zijn vlot bereikbaar via de verschillende transportmodi (weg, spoor, water of lucht) en via de verschillende transportdragers (zowel privaat als openbaar vervoer). Hiermee realiseren we minder dan 5% verliesuren (op het totaal aantal gereden voertuigen) op de hoofdwegen en beperken we het milieu-impact van het goederen- en personenvervoer.

Hiertoe worden missing links in het transportnetwerk (op de weg, water en het spoor) van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen weggewerkt. De vervoersstromen worden dynamisch beheerd teneinde de beschikbare infrastructuur optimaal te gebruiken. Om logistieke activiteiten maximaal te valoriseren, trekken we logistieke spelers aan die ten volle toegevoegde waarde en werkgelegenheid creëren.

7. Energie

Vlaanderen heeft in 2020 substantiële vorderingen gemaakt met het oog op een stabiele toegang tot energie. Dit komt de bevoorradingszekerheid en de competitiviteit van de prijzen ten goede.

Hiertoe worden enerzijds efficiëntiewinsten geboekt om de elektriciteitsvraag te beperken. Daardoor en in overeenstemming met de Europees aangegane verbintenissen, is tegen 2020 de energie-efficiëntie gestegen, en dienovereenkomstig het (relatieve) energieverbruik gedaald. Zodoende is de CO₂-emissie tegen 2020 gedaald overeenkomstig de Europees aangegane verbintenissen. Anderzijds wordt de productiecapaciteit voor elektriciteit uitgebreid -o.a. door het betrekken van voldoende spelers-, waarbij het aandeel elektriciteit geproduceerd uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve WKK aanzienlijk stijgt, zoals in Vlaanderen vereist zal zijn in uitvoering van de Europese richtlijn hernieuwbare energie. Ook wordt het elektriciteitsnet in dat kader omgevormd tot een internationaal goed geïnterconnecteerd en slim

net waarop decentrale productie-eenheden en nieuwe toepassingen kunnen worden gekoppeld.

8. Eco-efficiëntie

Een verdere ontkoppeling van economische groei en het geheel van emissies en afvalproductie is gerealiseerd door een gestaag stijgende materiaal- en energie-efficiëntie in de verschillende maatschappelijke sectoren. De plaatsing van dak- of zoldervloerisolatie, de vervanging van enkel glas en inefficiënte verwarmingsinstallaties en innovaties in de sector zorgen er tegen 2020 onder andere voor dat het energiegebruik van het gebouwenpark aanzienlijk daalt. Tegen 2020 beantwoorden nieuwbouwwoningen aan de optimale energieprestatienorm. Vlaanderen slaagt erin om het potentieel aan economische activiteiten en werkgelegenheid dat uit deze beleidsopties voortvloeit, in het bijzonder ook in de hernieuwbare energiesector, zoveel mogelijk te realiseren.

Meer mensen aan de slag, in meer werkbare jobs en in gemiddeld langere loopbanen

9. Werkzaamheid

(Def. : de werkzaamheidsgraad toont de mate waarin de bevolking aan het werk is. Deze graad geeft het aandeel werkenden in de bevolking op beroepsleeftijd (van 15 tot en met 64 jaar weer).

De globale werkzaamheidsgraad stijgt tot minstens 70% in 2020, dankzij een gemiddelde jaarlijkse groei van minstens een 0,5 procentpunt. De werkzaamheidsgraad van vrouwen blijft verder stijgen. Voor kansengroepen (allochtonen, personen met een arbeidshandicap en 50+) verdubbelt de gemiddelde jaarlijkse groei tot minstens 1 procentpunt. De Europese doelstelling voor 55+ (werkzaamheidsgraad van 50%) komt daarmee in zicht.

10. Werkbaarheid

(Def : de werkbaarheidsgraad is een samengesteld cijfer dat aangeeft welk percentage van de werknemers een job heeft die voldoende leermogelijkheden biedt, goed te combineren is met het privéleven en geen aanleiding geeft tot werkstress of motivatieproblemen).

Zowel de werkbaarheid van werknemers als van zelfstandigen groeit jaarlijks gemiddeld met minstens 0,5 procentpunt. De werkbaarheidsgraad verhoogt voor werknemers daardoor tot minstens 60% in 2020, en komt voor zelfstandigen in 2020 zo dicht mogelijk bij 55%. Dit impliceert dat voor de afzonderlijke werkbaarheidsdimensies (psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans) hogere groeicijfers gescoord worden. Bijzondere aandacht gaat naar vrouwen, kansengroepen en bijzondere gezinssituaties. Hiertoe wordt in het algemeen gestreefd naar een betere afstemming tussen arbeid en gezin.

11. Talent

In 2020 is Vlaanderen verder uitgegroeid tot een lerende samenleving. Zoveel mogelijk kinderen en volwassenen moeten het best mogelijke onderwijs en de best mogelijke vorming genieten. Het aantal kortgeschoolden is in 2020 op de arbeidsmarkt met de helft verminderd. Dit komt doordat i) meer jongeren het secundair onderwijs afwerken

- ii) meer jongeren na hun secundair onderwijs verder studeren zowel in het hoger beroepsonderwijs als in hoger onderwijs
- iii) meer mensen deelnemen aan levenslang en levensbreed leren (stijging tot 15% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd).

Concreet halveren we het aantal schoolverlaters die het Secundair Onderwijs zonder voldoende startkwalificaties verlaten, stijgt het aantal jongeren met een diploma hoger onderwijs aanzienlijk ongeacht herkomst, werksituatie of opleidingsniveau van hun ouders. Kinderen van niet hooggeschoolde ouders bereiken een participatiegraad van ruim 60% in het hoger onderwijs. Ook zullen meer bedrijven en sectoren een strategisch competentiebeleid voeren. Een lerende samenleving erkent ten slotte competenties, waar en hoe ze ook verworven zijn.

Levenskwaliteit van hoog niveau

12. Zorg

In 2020 voorziet Vlaanderen in een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan hulp- en zorgverlening, dat toereikend is in het licht van de zich wijzigende maatschappelijke behoeften en sociaaldemografische ontwikkelingen. Bij de organisatie van het volledige hulp- en zorgcontinuüm staan efficiëntie, effectiviteit en daardoor de kwaliteit vanuit het oogpunt van de gebruiker centraal.

Eerstelijnszorg- en thuiszorg zijn versterkt. Het ontstaan van groepspraktijken wordt gestimuleerd.

In de gehandicaptenzorg, de geestelijke gezondheidszorg en de ouderenzorg is er voldoende aanbod gecreëerd. Voor minstens de helft van de kinderen tot 3 jaar worden formele en kwaliteitsvolle vormen van kinderopvang aangeboden.

13. Armoede

In 2020 ligt het aandeel inwoners dat leeft in armoede en geconfronteerd wordt met sociale uitsluiting laag in vergelijking met de best presterende EU27-landen. Dit houdt in dat in 2020 in Vlaanderen elk gezin ongeacht de samenstelling, minstens een inkomen heeft dat de Europese armoederisicodrempel bereikt.

In 2020 is er een duidelijk resultaat merkbaar van een intensieve bestrijding van armoede en sociale uitsluiting op meerdere gebieden. Het betreft resultaten van investeringen in sociale woningen, onderwijs en opleiding van kansengroepen, ziektepreventie bij kansengroepen, ... Dit inspanningen resulteren o.m. in een halvering van het aantal kinderen dat geboren wordt in armoede, een beperking van de laaggeletterdheid tot 3% en op het vlak van huisvesting in een substantiële verhoging van de woonkwaliteit in 2020 door halvering t.a.v. 2006 van het aandeel van de bevolking dat een woning betreft met twee of meer structurele gebreken en/of een gebrek aan basiscomfort, o.a. door de creatie van minstens 43.000 bijkomende sociale huurwoningen zoals bepaald in het decreet Grond- en pandenbeleid.

14. Milieu

Voor water- en luchtkwaliteit, bodembescherming en geluidshinder scoort Vlaanderen in 2020 even goed als Europese economische topregio's. De gestage af-

name van de druk op milieu en natuur maakt dat het aantal gezonde levensjaren dat verloren gaat als gevolg van milieuvervuiling, significant daalt. Het beleid focust binnen een Europese context op belangrijke uitdagingen en risico's.

Zo moeten de gekozen maatregelen leiden tot

(1) een verdergaande verlaging van de broeikasgasemissies conform de voor Vlaanderen vastgestelde doelstellingen in het kader van de Europese klimaatwetgeving, (2) een vermindering in 2020 van de gemiddelde jaarconcentratie aan fijn stof (PM10) met 25% t.a.v. 2007, waarbij alle Europese fijnstofnormen overkort worden gerespecteerd.

(3) een significante daling van de potentieel ernstig gehinderden door geluidsoverlast door verkeer met 15% tegen 2020.

De meeste Vlaamse waterlopen hebben een goede ecologische toestand bereikt zodat het effectief mogelijk is dat ten laatste in 2021 voldaan is aan de kwaliteitsvereisten van de kaderrichtlijn water. Om de gevolgen van de klimaatwijziging op vlak van o.a. waterhuishouding en biodiversiteit op te vangen, is werk gemaakt van een heus adaptatiebeleid.

15. Natuur

Inzake biodiversiteit kan Vlaanderen in 2020 de vergelijking met de Europese economische topregio's aan. Hiertoe heeft Vlaanderen voldoende habitat ingericht, herbestemd, verbeterd of afgebakend om 70% van de instandhoudingsdoelstellingen van de Europees te beschermen soorten en habitats te realiseren. Zowel de beboste oppervlakte als de kwaliteit ervan nemen aanzienlijk toe en minstens de helft van de stedelijke of kleinstedelijke gebieden beschikt over een stadsbos of heeft er een opgestart. Natuurbehoud en landschapszorg zorgen voor bijkomende tewerkstelling.

16. Mobiliteit

In 2020 heeft Vlaanderen een verkeers- en vervoerssysteem dat tot de performantste van Europa behoort. Hiervoor wordt co-modaliteit, ondersteund door een gericht locatiebeleid en door het STOP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer en Privé-Vervoer) als hoeksteen van het Vlaamse mobiliteitsbeleid toegepast, zodanig dat vanuit economisch, sociaal, ecologisch en logistiek oogpunt

de meest optimale modus wordt ingezet. We zorgen dat we voldoen aan de milieudoelstellingen die andere Europese landen ook dienen te bereiken tegen 2020. Investerings- en vervoerssystemen worden beleidsmatig ondersteund door een sociaaleconomische evaluatie en een Vlaamse bereikbaarheidsmonitor.

Tegen 2020 is Vlaanderen één van de beste Europese regio's op het gebied van verkeersveiligheid, zowel uitgedrukt in functie van het aantal doden en zwaargewonde verkeersslachtoffers per miljoen afgelegde kilometers als per miljoen inwoners. Ten opzichte van de objectieven in het Vlaamse verkeersveiligheidsplan, te realiseren tegen 2015, wordt een daling van 20% op de dodelijke slachtoffers en 25% op de zwaargewonde slachtoffers gerealiseerd in 2020.

Het aantal afgelegde km per persoon in het woon-werkverkeer per auto wordt drastisch verlaagd. Onder meer thuiswerk wordt daartoe gestimuleerd. Tegen 2020 zullen bovendien 40% van de woon-werkverplaatsingen gebeuren enerzijds door collectief vervoer, waaronder het openbaar vervoer en anderzijds te voet of per fiets.

17. Gezondheidsbevordering

In 2020 scoort Vlaanderen op diverse aspecten van de levenskwaliteit bij de hoogste van Europa. Dit blijkt uit een hoog geluksgevoel bij de bevolking, een hoge globale tevredenheid met de eigen leefsituatie, de levensstandaard en langer leven in goede gezondheid. Hiertoe voert Vlaanderen een inclusief beleid, dat transversaal doorheen de verschillende beleidsdomeinen wordt uitgebouwd, in het bijzonder in de ouderenzorg, de gehandicaptenzorg, de geestelijke gezondheidszorg en de bijzondere jeugdzorg. Mede door ziektepreventie daalt de vermijdbare sterfte tot 35% door de realisatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen o.a. door een terugval van het aantal zelfdodingen.

Een efficiënt en doeltreffend bestuur

18. Overheid

Een efficiënte en kwaliteitsvolle overheid en regelgeving draagt op structurele wijze bij tot het welzijn en de welvaart van de bevolking. De overheden, elk op hun niveau, realiseren in 2020 substantiële efficiëntiewinsten vergelijkbaar met de topregio's die een vergelijkbaar overheidsaanbod realiseren wat hen toelaat de kwaliteit van dienstverlening aan burgers en ondernemingen sterk te verbeteren.

De Vlaamse overheid werkt op korte termijn een set van outputgerichte indicatoren uit, die de kwaliteit en kwantiteit, de efficiëntie én de relatie tussen alle dimensies van het overheidsingrijpen kan opvolgen, evalueren en zo nodig in overleg met de betrokkenen kan bijsturen.

19. Maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid

Alle maatschappelijke actoren worden meer actief bij het beleid betrokken. Dit bevordert het gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsbesef en de gemeenschappelijke actieve oplossingsgerichtheid van de overheid en het middenveld voor belangrijke maatschappelijke uitdagingen, zoals duurzame ontwikkeling.

Meer organisaties en ondernemingen nemen maatschappelijke verantwoordelijkheid op en MVO is algemeen verspreid. Organisaties en ondernemingen worden daarbij ondersteund door de sociale partners en door de overheid. Het Vlaams sociaaleconomische overleg - zowel tussen de sociale partners onderling als met de overheid – over het volledige sociaaleconomische spectrum ondersteunt in 2020 in sterkere mate het maatschappelijk draagvlak en verhoogt de efficiëntie van het overheidsbeleid.

Ook het overleg tussen de Verenigde Verenigingen en de overheid in het kader van hun charter draagt daartoe bij.

20. Begroting

De Vlaamse overheid blijft volgend decennium financieel gezond.

Het uitgangspunt is de eind 2008 verworven schuldenvrije positie te behouden.

De begrotingsdoelstellingen worden gewaarborgd door een eigen Vlaams stabiliteitsprogramma dat binnen het kader van een meerjarenbegroting de jaarlijkse begrotingsdoelstellingen vastlegt in functie van de conjunctuur en de verwachte toekomstige uitdagingen. De Vlaamse overheid zet in de komende jaren substantiële stappen om te komen tot een meer prestatiegerichte begroting.
